

УДК 811.161.2'243(075.8)

НОВИЙ ПІДРУЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СЛОВАЦЬКИХ СТУДЕНТІВ

Інна ШВЕД

*Брестський державний університет імені О.С. Пушкіна,
кафедра білоруського літературознавства,
вул. Міцкевича, 28, кімн. 329, 224016 Брест, Республіка Білорусь,
ел. пошта: shved_inna@tut.by*

Прорецензовано новий підручник з української мови як іноземної для словацьких студентів з огляду на зміст посібника, мову і стиль текстів, культурологічну інформацію.

Ключові слова: українська мова як іноземна, методика навчання, підручник.

У результаті реалізації проекту „Облаштування та розширення лінгвокультурологічного та перекладацько-транслатологічного центру” побачив світ підручник словацькою мовою Марії Чижмарової „Українська мова для словаків” [1]. Зміст підручника зорієнтовано на вирішення проблеми мовної освіти у словацьких вищих навчальних закладах. Увесь навчальний матеріал книги систематизовано та репрезентовано у двадцять одній лекції. Вони призначені для ознайомлення словацьких студентів, які вивчають українську мову як іноземну, із функціонуванням мови в різних комунікативних ситуаціях (в університеті, під час подорожей, відпочинку та ін.) і практикою її використання.

Зміст підручника ґрунтується на загальнодидактичних принципах системності, науковості, доступності, використанні виховного потенціалу (зокрема української традиційної та сучасної культури), створенні мотивації та умов позитивного ставлення до навчання. Навчальний матеріал викладено послідовно, логічно, аргументовано. Зміст підручника відповідає системі сучасних лінгвістичних, історико- та теоретико-літературних та інших понять і категорій. Методично обґрунтованим є поступальність, спадкоємність подання нових відомостей (від знайомства з українською фонетикою до граматики). Окремі розділи присвячені вивченню українських букв і звуків, особливостям їхньої вимови, а також використанню частин мови (іменника, прикметника, займенника, числівника, дієслова).

Мова і стиль викладу матеріалу відповідає вимогам ясності, логічності, точності. Важливою рисою більшості навчальних текстів є збалансоване поєднання наукового стилю викладу з художніми, публіцистичними стилістичними засобами (виразністю, багатством, емоційною насиченістю і переконливістю висловлювання), при цьому цікавість гармонійно поєднується з науковістю. Важливо, що навчальний матеріал має культурологічну спрямованість і особистісну зорієнтованість, спрямований на розвиток не тільки мовної, а й духовно-моральної, художньої культури студентів. Знання з різних сфер науки збалансовано з урахуванням зв'язку навчання української мови як іноземної з практикою, з урахуванням пізнавальних можливостей словацьких студентів і необхідності активізації їхнього інтересу до різних аспектів української культури, історії, видатних діячів, природно-ландшафтних особливостей. У зв'язку з цим дуже вдало виділено теми для вивчення,

а саме: „Сім природних чудес України”, „Українські національні символи”, „Святина українців (Собор Успіння Пресвятої Діви Марії)”, „Софія Київська”, „Знайомтесь із художником (Ласло Мадяр)”, „Що таке справжній гопак”, „Історія державного гімну”, „Прапор України”, „Іван Мазепа”, „Володимир Мономах”, „Олекса Довбуш”, „Іван Огієнко”, „Соломія Крушельницька”, „Українці у світі” та ін.

Дуже відрадно, що більшу частину матеріалу в підручнику займає інформація про традиційну культуру, зокрема про свята (Вербницю, Паску, Зелені свята) й усну поезію українців. Тут повністю наведено чимало широко відомих народних пісень („Розпрягайте, хлопці, коні...”, „Іванку, Іванку...”, „Служив козак у війську”, „Чом ти не прийшов”, „Горіла сосна”, „Ти ж мене підманула”, „Несе Галя воду”, „Заспіваймо собі”, „Стоїть дуб зелений”, „Місяць на небі”, „Почекай ня милий” та ін.), а також прислів'їв і скоромовок. У низці матеріалів у загальних рисах розкрито зміст таких значущих для української культури реалій, як *криниця*, *вінок*, *підкова*, *рута* та ін.

Значну частину фактографічної бази становлять літературні твори високого художнього рівня. Так, у підручник включено вірші відомих українських майстрів слова: І. Котляревського („Енеїда”), Т. Шевченка („Катерино, серце моє!”), „Садок вишневий коло хати”), І. Франка („Ой ти, дівчино, з горіха зерня”), М. Рильського („Хто може випити Дніпро”), Б.-І. Антонича („Осінь”, „Народився Бог на саях”, „Вишні”), В. Симоненка („Ти знаєш, що ти – людина”, „Вона прийшла”). Представлено також літературну творчість менш відомих українських письменників, до яких належать : Ф. Лазорик („Люблю тебе, рідний краю”), М. Дробняк („Мої Карпати!”), І. Мацинський („Найважче у житті”), М. Пономаренко („Подарунок мамі”), Ю. Бача („Слово”) та ін.

Важливою рисою цього навчального посібника є його спрямованість на формування „контекстуального” сприйняття й осмислення мовних явищ, що пов'язане з реалізацією міжпредметних зв'язків, актуалізацією діалогу між лінгвістикою, історією, фольклором, літературою та іншими видами мистецтва, із розглядом матеріалів світоглядного характеру. Це своєю чергою, сприяє ефективному впливу на емоційний та естетичний розвиток студентів на формування у них системного уявлення не тільки про українську мову, а про загальні цінності української національної культури.

Зазначимо, що підручник М. Чижмарової насичений яскравим культурологічним та історичним змістом, що презентує мову українців, важливі аспекти їхньої культури, історії та сучасності, широко звертається до ресурсів національної художньої творчості, а тому є вагомим внеском у розвиток методики і практики викладання української мови як іноземної.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Čižmárová M. Ukrajinský jazyk pre slovákov / Mária Čižmárová. – Prešov : Filozofická fakulta Prešovskej university v Prešove, 2011. – 282 s.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2013

доопрацьована 12.02.2013

прийнята до друку 18.02.2013

A NEW UKRAINIAN LANGUAGE TEXTBOOK FOR SLOVAKIAN STUDENTS

Inna Shved

*Aleksandr Pushkin Brest State University,
Department of Belarusian Literature,
28 Mickiewicz Str., room 329, 224016 Minsk, Belarus,
e-mail: shved_inna@tut.by*

The article reviews a new textbook of Ukrainian for Slovak students. It focuses on the textbook's content, language and style of texts, as well as its cultural information.

Key words: Ukrainian as a foreign language, teaching methodology, textbook.

НОВОЕ ПОСОБИЕ ПО УКРАИНСКОМУ ЯЗЫКУ ДЛЯ СЛОВАЦКИХ СТУДЕНТОВ

Инна Швед

*Брестский государственный университет имени А.С. Пушкина,
кафедра белорусского литературоведения,
ул. Мицкевича, 28, комн. 329, 224016 Минск, Республика Беларусь,
эл. почта: shved_inna@tut.by*

Прорецензирован новый учебник по украинскому языку как иностранному для словацких студентов, учитывая содержание пособия, язык и стиль текстов, культурологическую информацию.

Ключевые слова: украинский язык как иностранный, методика обучения, учебник.